

**KUNST
KADE**

**Jaarverslag
2023**

Leeuwarden 27-03-2024

Manifest

Kijk vandaag eens anders naar de wereld
Pak je kaders bij de lurven en breek er dwars doorheen.
Voor je het weet vergeet je wat je altijd dacht.
Of onthoud je wat je nooit had durven dromen.

Ik kan niet, bestaat niet.
Wij kunnen het, wij bestaan.
Dus dans, speel, máák!
Stijg boven jezelf uit en groei naar ongekende hoogten.

Buiten de lijntjes, buiten de hokjes, buiten jezelf.
Ver weg van wie je dacht dat het niet kon,
om dichterbij elkaar te komen.
Verwonder elkaar, maar vooral jezelf.
Want wie zijn horizon verbreedt,
ziet verder dan ooit.

Inhoud

Voorwoord

Organisatie

Onderwijs

Vrije tijd en Netwerk

Stimuleringsprogramma's

Bijlagen

Jaarrekening 2023

Aparte verslagen van Jonge Helden en de Labs058,
Adje, kijk eens wat ik kan, Vakantieschool Leeuwarden.

Voorwoord

Kunstkade is er om cultuureducatie te versterken in Leeuwarden. Zodat iedereen de kans heeft zich breed te ontwikkelen. Dat hebben we in 2023 gedaan voor iedereen in Leeuwarden vanaf 2 jaar. Op scholen en IKC's helpen we het schoolteam voor het ontwerpen en organiseren van een schooleigen ontwikkel programma met nadruk op kunst en cultuur. Hiervoor werken we samen met vele partners in de gemeente Leeuwarden uit cultuur, welzijn, sport, techniek, economie, armoede, gemeente en onderwijs. In het basis en speciaal onderwijs zijn de cultuurcoaches een motor voor schooleigen cultuuronderwijs en op het voortgezet onderwijs konden we dankzij de extra middelen van de gemeente aanwezig zijn om cultuuronderwijs te stimuleren. Ook waren er voor de peuters extra middelen waardoor alle peuters in de speelleergroepen van de IKC+ locaties kunst en cultuur kunnen ontdekken. We maken verbindingen met de culturele sector waardoor alle leerlingen het culturele veld in Leeuwarden leren kennen. Ook buitenschools stimuleren we iedereen om hun talenten te blijven ontwikkelen. Met verschillende stimuleringsprogramma's helpen we vooral hen waarvoor dat niet vanzelfsprekend is. Jeugd en jongeren met de Vakantieschool Leeuwarden, het Centrum voor Talentontwikkeling en de Labs058. We zijn er ook voor volwassenen met het grootse aanbod cultuureducatie in stad, wijken en dorpen. Daar brengen we cultuureducatie onder de aandacht van iedere inwoner.

Relevante ontwikkelingen, samen opgaan

Er worden grote programma's in Leeuwarden uitgerold die relevant zijn voor het werk dat Kunstkade doet zoals Kansen voor Kinderen 2, De Rijke Schooldag, Armoedeaanpak en Leeuwarden Oost. In deze programma's is Kunstkade nauw betrokken in zowel ideevorming als uitvoering. De programma's sluiten naadloos aan bij de ambities en missie van Kunstkade. Door de deelname van zoveel partners zijn we met elkaar in staat om een brede beweging te maken waarin we elkaar aanvullen en verrijken. Om elke bewoner in gemeente Leeuwarden de kans te geven zich te blijven ontwikkelen.

Aandachtspunt van Kunstkade hierin is met name toe te zien op een duurzame aanpak met kwaliteit. Zodat we ook daadwerkelijk met elkaar veranderingen inzetten en laten beklijven. Dankzij de steun van onze financiers hebben we de kans om een stevige basis te organiseren voor actieve kunstbeoefening, om te blijven innoveren en impulsen te geven aan kunst en cultuur voor iedereen in Leeuwarden. Dat zijn Gemeente Leeuwarden, het Fonds voor Cultuurparticipatie, Het Old Burger Weeshuis, Stichting Het Nieuwe Stads Weeshuis, Stichting Zonnige Jeugd, Stichting Learning Hub, Filmhub Noord, Stichting Grovestins, Leeuwarder Ondernemersfonds en Binnenstadsmanagement Leeuwarden.

Blijvend aandachtspunt is er voor de impulsen die dankzij extra middelen kunnen worden gegeven. Enkele activiteiten blijven impulsen of eenmalig, anderen behoeven een structurele inbedding in Leeuwarden.

Team Kunstkade: Gea, Daniëlla, Claudia, Anne-Lieke, Jenny, Gretha, Marjette, Misja, Anna-Frouk, Floor, Hetty, Margriet, Brenda, Mare, Berber, Judith, Janneke, Marien, Roos, Erik, Sabine, Ana, Bart, Anton, Aaf, Natascha, Wouter, Sytse, Raynice, Femke, Piet, Auke, Sanne, Vincent en Hilde.

**KUNST
KADE**

Organisatie

Inleiding

Bestuur

Personeel

Zichtbaarheid

Financiën

Inleiding

Kunstkade volgt de Governance Code Cultuur uit 2019. Hierbij passen we ook de code Fair Practice en Inclusie & Diversiteit toe en dragen dit uit naar onze partners. Hoewel Kunstkade zich hier actief voor inzet vinden we de uitvoering nog niet voldoende. In eigen organisatie wordt cao-kunsteducatie gevolgd, wordt gewerkt aan een divers en inclusief personeelsbestand (inclusief opleidingsplaatsen) en wordt steeds meer met contracten en tarieven conform Fair Pay gewerkt. We werken echter samen met zoveel verschillende partijen waardoor we niet altijd weten hoe deze codes bij andere partijen zijn doorgevoerd. Het stimuleren, informeren en zelf voorbeeld stellen zien we als beweging om hierin vooruitgang te boeken. Wel zijn de stijgende kosten bij vele partners een zorg voor de activiteiten die we uitvoeren. Omdat veel programma duurder wordt waar tegenover niet gelijk extra inkomsten staan.

In 2023 is Kunstkade een stichting geworden en is de coöperatieve vereniging Kunstkade opgeheven. Hierdoor zijn ook de statuten aangepast. Het bestuursreglement en de directie statuten zijn onder de loep genomen en herzien. Ook is er een integriteitsbeleid opgezet, is de personeelsvertegenwoordiging actief en is er een vertrouwenspersoon aangesteld. Er is een preventief medisch onderzoek gedaan onder het gehele personeel waarvan de resultaten in 2024 bekend worden en waarnaar gehandeld wordt.

Het bestuur

Bestuursleden en directie zijn onafhankelijk en handelen integer. Er is geen sprake van belangenverstremgeling geweest. De bestuursleden zijn zich bewust van hun rol en de onderverdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Hier handelen zij naar. De vertegenwoordiging van de bestuursleden uit verschillende aandachtsgebieden waar Kunstkade mee en voor werkt, is gehandhaafd in de samenstelling van bestuur. Bestuurssamenstelling is in 2023 conform onderstaand schema. Waarin Hilde Mulder werd opgevolgd in november 2023 door Koen Bartijn en Vincent Post vanaf dan de rol van secretaris heeft. Voor de voorzitter is een opvolger gevonden die begin 2024 wordt geïnstalleerd.

Directie betreft bestuursleden voldoende bij de organisatie waardoor zij goed geïnformeerd zijn en hun taak kunnen uitoefenen. Het bestuur komt minimaal viermaal per jaar bijeen. Hierbij wordt naast de financiële rapportages een stand van zaken gegeven over organisatie, personeel en programma's. Medewerkers worden op toerbeurt uitgenodigd meer te vertellen over programma tijdens bestuursvergaderingen en daarover in gesprek te gaan. Ook worden bestuursleden uitgenodigd om programma's en personeelsbijeenkomsten te bezoeken. Er vindt tweemaal per jaar bestuurlijk overleg met de gemeente plaats, de penningmeester is betrokken bij het opstellen en verantwoorden van de financiën en er is naar believen overleg tussen directie en voorzitter en/of andere leden van het bestuur. De directeur heeft jaarlijks een functioneringsgesprek met bestuursleden, in zomer 2023 bleek hieruit wederom het vertrouwen in elkaar.

Naam	Geleding en functie	Benoemd	Herbenoemd	Statutair aftredend	Herbenoembaar?
Auke van der Heide	Onafhankelijk Penningmeester	01.10.2020	30.06.2023	2026	Ja (1x)
Vincent Post	Onderwijs Lid	13.04.2017	01.10.2020 / 30.06.2023	2026	Nee
Sanne Bergsma	Aanbieders Lid	01.10.2020	30.06.2023	2026	Ja (1x)
Koen Bartijn	Culturele instellingen Lid	07.11.2023		2026	Ja (2x)
Hilde Mulder	Culturele instellingen Secretaris	01.06.2015	31.05.2018 / 31.06.2021	2024	Nee
Piet Meerdink	Onafhankelijk Voorzitter	15.05.2014	13.04.2017 / 01.10.2020	2023	Nee

Personeel

Kunstkade heeft in 2023 17,2 fte. Daarvan werkt 10,5 fte in het primair onderwijs, vrije tijd 1,5 fte, peuters 0,5 fte, voortgezet onderwijs 1,7 fte en 3 fte in de corporate organisatie. FERS is de organisatie die wordt ingehuurd ten behoeve van ondersteuning op ICT, HR, financiën. Er is veel personeelsverloop geweest in 2023. Enerzijds door langdurig zieken waarvan we bij een aantal ook afscheid hebben genomen. Hierdoor konden we nieuwe mensen aannemen. Anderzijds konden we nieuwe mensen aannemen door het herstructureren van de organisatie en de extra middelen die we hebben gekregen van de gemeente voor peuters en voortgezet onderwijs. Dat is mooi maar vergt ook veel van de medewerkers in een veranderende organisatie.

In Jaarplan 2023 hebben we ons voorgenomen om medewerkers te ondersteunen in hun werk middels modernisering van systemen en databases en planmatig werken. Waardoor zij hun werk beter kunnen uitvoeren, ook relaties en gebruikers kunnen profiteren van meer gemak en gebruiksvriendelijkheid.

Er is externe begeleiding voor het reorganiseren en anders werken aangetrokken. Dat werpt langzamerhand haar vruchten af maar gaat in kleine stappen. Het leren samenwerken, planmatig werken en werken met systemen is voor velen een grote stap. Nieuwe medewerkers hebben hier gelukkig weinig problemen mee.

Personeel geeft in functioneringsgesprekken aan dat ze het veranderen soms moeilijk vinden maar wel graag verandering willen. Iedereen geeft aan blij te zijn om bij Kunstkade te werken en wordt uitgedaagd in zijn of haar functioneren.

Door de moeite die sommige personeelsleden hebben, is het tempo van veranderingen wel aangepast. Er kwam te veel onrust en onvrede en dat werkt averechts. Kunstkade bestaat voor een groot deel uit cultuurcoaches die op de scholen werken en soms ook een van de Kunstkade programma's organiseren, andere medewerkers werken wel op kantoor. Daardoor ziet niet iedereen

elkaar gedurende de week. Eens in de maand is er een gemeenschappelijke lunch. Er zijn verschillende personeelsbijeenkomsten per jaar waar het personeel samen is (vaak ook met bestuur). Vorig jaar hebben we een collectief kunstwerk gemaakt bij en met Claudy Jongstra, we hebben met elkaar gedroomd over Kunstkade in 2028 en elkaars talenten ontdekt met de methodiek 'talentfluisteraar'. We zijn met elkaar naar 'In Nije Dei' geweest en hebben een stadswandeling gemaakt om de sporen van het slavernijverleden in Leeuwarden te ontdekken. We hebben de zomer gevierd, afscheid genomen van vertrekkende collega's en de nieuwe huisstijl eigen gemaakt. De jaarafsluiting hadden we met onze eigen 'Kunstkadetrio' (die twee dagen bij vele scholen heeft opgetreden) en personeel werd bedankt voor hun inzet in 2023 met kunstwerken van Leeuwarder kunstenaars.

Zichtbaarheid

Kunstkade is in 2013 opgericht. Door de jaren heen is er een website met verschillende functionaliteiten gebouwd. Deze bleken zwaar gedateerd en konden niet worden aangepast. Een nieuwe website was onvermijdelijk. Maar waar we ruim 10 jaar geleden nog gebruik konden maken van simpele systemen werden we nu geconfronteerd met nieuwe digitale bouwwerken. Het bleek niet mogelijk om met ons budget een website te bouwen waarin samenhangende functionaliteiten zaten. We hebben gebruik gemaakt van landelijk beproefde functionaliteiten die in een eigen digitale omgeving zich met elkaar moeten verhouden. Dat was en is een hele klus! Gelukkig hebben we meer mankracht om onze marketing en communicatie te versterken. Er was voorheen maar 0,4 fte beschikbaar. Dat hebben we uitgebreid. Dat levert een nieuwe aanpak op intern en extern.

Het herpositioneren van Kunstkade gebeurt intern en extern. We hebben een nieuwe huisstijl waaruit duidelijk wordt dat Kunstkade over cultuureducatie in Leeuwarden gaat. Dat onze programma's met elkaar in verbinding staan. Dat je kan blijven doorontwikkelen van schoolgaand tot en met de vrije tijd, voor jong en oud, voor de stad, de wijken en dorpen. Deze aanpak wordt langzaamaan ontvouwd en zichtbaar.

Financiën

Als bijlage is de Jaarrekening 2023 bijgesloten. Deze is gecontroleerd en geaccordeerd door Miedema Accountants. Kunstkade ontvangt subsidie van de gemeente Leeuwarden en het rijk, middelen van diverse fondsen en bijdrage van de scholen. Daarnaast is de inzet van het culturele veld groot, die de prijzen van programma laag proberen te houden. Zij en andere samenwerkingspartners hebben grote betrokkenheid en veel programma's komen tot stand middels hun inkind bijdrage.

In 2023 is er een nieuwe vorm gekomen voor het opstellen van de begroting. Niet langer worden alle personeelskosten bijvoorbeeld op een verzamel post geboekt maar per programmalijn wordt inzichtelijk wat inkomsten en uitgaven zijn. In 2023 is de begroting voor 2024 als zodanig opgesteld. De jaarrekening 2023 heeft echter nog de oude opzet. Doordat Kunstkade werkt met programma's over schooljaren en meerdere jaren, zijn er diverse bestemmingsreserves. De bestemmingsreserve innovatie en personeel zal doorlopen in 2024. We moesten onze plannen temperen om het personeel mee te kunnen laten gaan met de veranderingen in de organisatie. Dat betreft met name organisatie en marketingcommunicatie kosten die in 2024 worden ingezet.

**KUNST
KADE**

Onderwijs

Kunstkade in het
onderwijs

Peuters

Primair Onderwijs

Voortgezet Onderwijs

Kunstkade in het onderwijs

Van integrale kind centra met kinderopvang, basis- en speciaal onderwijs, naar voortgezet onderwijs, mbo en hbo: we zorgen voor het rijke onderschoolse aanbod samen met de culturele partners van de stad en dorpen voor en met het onderwijs. In 2023 hebben we verder ingezet op schooleigen cultuureducatie* verankert voor peuters, jeugd en jongeren. Doordat we hiervoor van de gemeente Leeuwarden meer middelen hebben gekregen, konden we voor peuters en jongeren ook meer doen. We hebben hierop teams kunnen samenstellen die zorgen voor een integrale aanpak met hetgeen we al deden.

Vanuit de gemeente Leeuwarden en de bijdrage van de scholen wordt hard gewerkt met het veld om alle leerlingen kunst, cultuur, erfgoed, taal, techniek en media te laten ontdekken en zich daarin te bekwamen. Door CMK3 is er de mogelijkheid om dat te versterken en te verdiepen. Bijvoorbeeld door de inzet van Evi. Om het eigenaarschap van het onderwijs te versterken hebben we Evi klaargezet in samenwerking met LKCA om begin 2024 mee te starten. Zowel op het PO** als VO***.

Met onze partners zetten we ons in voor een betekenisvol programma waarin we de leerling centraal zetten. Mooie voorbeelden zijn de 'Proeftuinen' en de 'Talent Ontwikkel Programma's'. Maar ook deskundigheidsbevordering dat we samen met onze provinciale partner Keunstwurk in 2023 hebben kunnen versterken.

Leeuwarden Oost, Programma School & Omgeving en Kansen voor Kinderen geven een boost aan verschillende processen:

- Het versterken van een integraal kindcentrum, inclusief de verbinding met kunst en cultuur.
- De verbinding van voorschools naar naschools, binnen en buiten de school.
- Het verbinden van de schooleigen thema's naar het kunst- en cultuurprogramma.
- De rol van de cultuurcoach die in positie wordt gebracht als expert.
- De samenwerking met de combinatiefunctionarissen van BV Sport en DBieb. Vooral bij School & Omgeving is de samenwerking geïntensiveerd waar we gezamenlijk in het programmateam zitten.
- Het werken naar een samenhangend programma voor peuters en basisschoolleerlingen in een IKC.
- Het verbinden van stimuleringsprogramma's aan onderwijs zoals de Labs 058 met ISK.
- Het versterken van het veld van kunstvakdocenten om de groeiende vraag tegemoet te komen.
- Kansengelijkheid en een kind eigen aanpak realiseren mede door de resultaten van impactmeting die leidend zijn voor het programma School & Omgeving.

* Cultuureducatie gaat over het maken, meemaken en betekenis geven van kunst en cultuur; muziek, erfgoed, media, beeldend, theater, dans, literatuur, techniek en inter/multidisciplinair.

**Primair onderwijs wordt hier gebruikt als verzamelterm voor basis- en speciaal onderwijs. Maar ook voor de integrale kindcentra waarin peuters en kinderopvang is meegenomen.

*** Voortgezet onderwijs wordt gebruikt voor praktijk onderwijs, VSO, VMBO, MAVO, HAVO en VWO (atheneum en gymnasium).

Cultuureducatiefestival

We kijken terug op een succesvolle editie van het cultuureducatiefestival. De organisatie is een samenwerking tussen Keunstwurk en Kunstkade.

Het doel was om bezoekers cultuureducatie te laten ervaren, te inspireren, kennis te delen en te ontmoeten. Met 200 bezoekers uit heel Friesland (PO & VO leraren, ICC'ers, directie en besturen, culturele partners en kunstvakdocenten) was deze editie uitverkocht! De verhouding onderwijs en cultureel veld was ongeveer 40/60. Daarnaast waren er nog ruim 60 medewerkers van Keunstwurk, Kunstkade en workshopgevers aanwezig.

We hadden een ruim aanbod aan workshops, waarbij de ene beter ontvangen werd dan de andere. Gemiddeld beoordeelden de bezoekers (die de evaluatie ingevuld hebben) de workshops met een 4 (op de schaal van 1 tot 5). De keynote van Stine Jensen en de afsluiting van Circus Andersom werden beide heel goed gewaardeerd.

Evi

In het kader van CMK3 zet Kunstkade Evi in, het zelfevaluatie instrument voor het onderwijs. Wat is goede cultuureducatie? Een hele lastige vraag. Scholen krijgen met Evi zicht op hun cultuureducatie en inzicht in waaraan gewerkt kan worden. De pijlers visie, programma, deskundigheid, samenwerking (en voor VO de leerling) zorgen voor een solide basis waarop de school keuzes kan maken. In 2023 is alles in het werk gesteld om Evi in 2024 uit te voeren. De cultuurcoaches en VO-consulenten zijn getraind. De analyse zal gedaan worden door de Rijks Universiteit Groningen en geeft ons inzicht in verschillen en overeenkomsten. Hiermee kunnen we specifieke activiteiten organiseren zoals trainingen. Evi zal eens in de twee jaar afgenomen worden.

ICC

De intern cultuur coördinator is onmisbaar op elke school. Hij of zij is de spil rondom kunst en cultuur in de school. De cultuurcoach of consulent is daarbij een partner voor advies. Het is in het PO zichtbaar wanneer er op een school wel of geen ICC'er aanwezig is. Nog niet alle scholen hebben een ICC'er. Daar stimuleert de cultuurcoach wel toe. De cursus wordt gegeven in samenwerking met Keunstwurk. In 2023 was de groep zo groot dat er een aparte Leeuwarder groep kwam, inclusief studenten van NHL Stenden.

Voor het VO is er landelijk nu ook een training voor ICC'ers. Onze programmaleider volgt de opleiding in Noord Nederland om dit vervolgens uit te rollen voor de scholen in Leeuwarden. Uiteraard komt Evi en het gehele programma van Kunstkade aan bod.

KRAAK

KRAAK is een beweging! Een netwerk van cultuureducatie professionals die zich inzetten voor krachtige cultuureducatie en gelukkige kinderen. Een netwerk voor inspiratie, innovatie en duurzaam samenwerken. We maken gebruik van dat wat er al is en kraken de ruimte en inhoud op culturele festivals in het Noorden. Laten we de ruimte nemen om onze hersenen te laten kraken! KRAAK is een concept dat is ontwikkeld door Gebied-B i.s.m. vier samenwerkende CMK-penvoerders (Kunstkade, Keunstwurk, K&C en Compenta).

Kunstvak in de klas

Al geruime tijd krijgen we uit verschillende hoeken de behoefte door voor het professionaliseren van kunstvakdocenten. Enerzijds vanuit het onderwijs (binnen- en buitenschools) naar goede mensen en anderzijds vanuit het culturele veld van kunstenaars die zich willen bekwamen. Samen met Keunstwurk hebben we een trainingsprogramma ontwikkeld 'Kunstvak in de klas' dat zorgt voor het bekwamen van de vakdocenten. Start van het schooljaar gaven we hierover een netwerkbijeenkomst die druk werd bezocht met veel nieuwe mensen uit ons netwerk. In 2023 zijn er trainingen gestart en het is de idee dat we dat de komende jaren voortgaan zetten. Spatie weg voortgaan
Gezamenlijk geven we de basiscursus Kunstvakdocent, flankerend door thema's als speciaal onderwijs, het jonge kind, verlengde schooldag, voortgezet onderwijs. Op basis van behoeften kunnen de trainingen worden gegeven. Veel deelnemers hebben behoefte om elkaar ook te blijven zien en van elkaar te leren. Daarvoor zal in 2024 een geschikte vorm worden gevonden.

Hierin wordt samengewerkt met vele partners van het MBO, HBO, het culturele veld, etc. Ook met de 'School & Omgeving Academie' zullen we in de toekomst samen gaan werken.

Samenwerking met het culturele en onderwijsveld

Kunstkade is een netwerkorganisatie en dat uit zich in de vele partners waarmee we samenwerken. De cultuurcoaches werken in en samen met het onderwijs waar zij onderdeel zijn van het schoolteam. De VO-consulenten komen, zo veel als mogelijk, bij de docenten op de school. Er is een continue uitwisseling op de werkvloer. Dat is van onschatbare waarde, hier vernemen we waar behoeften liggen, wat wel en niet werkt. Ook bij de culturele instellingen is er veel contact. Een op een en in diverse werkgroepen. De reguliere overleggen die Kunstkade belegt met het culturele veld zijn veelal werksessies waar met elkaar wordt ontwikkeld. Op beleids-, programma- en activiteitsniveau. Veelal zijn er werkgroepen met een diverse samenstelling om zo de betrokkenheid en kwaliteit te garanderen.

We werken samen met het MBO en HBO. Op verschillende manieren met voornamelijk de kunstvakopleidingen van NHL Stenden en de Pabo, Firda en de Popacademie.

We maken programma's met de docenten en studenten, zoals het succesvolle programma D'Experience voor de bovenbouw van het PO en onderbouw VO, D'Drive waar staatssecretaris Uslu deze zomer een bezoek aan bracht.

Er zijn vele stagetrajecten met HBO en MBO. In 2023 hebben we stagebeleid gemaakt voor de aanpak van de stagiairs die geregeld bij ons meelopen en afstuderen. Veelal van de kunstvakopleidingen en de pabo. Zo kunnen we ook waarborgen dat we elke student kunnen begeleiden.

Studenten van de kunstvakopleidingen draaien mee met de ICC-cursus en worden uitgenodigd voor de deskundigheidsbevorderingsactiviteiten. De koppelingen die hierin worden gemaakt met het culturele veld zijn voor alle spelers in dit netwerk waardevol. Zo wordt gewerkt aan een breed lerend veld waarin Kunstkade een spilfunctie heeft.

In 2023 zijn drie KRAAK's georganiseerd:

23 juli: KRAAK: Identiteit (TT) – Drenthe, 26 bezoekers. Over culturele identiteit, hoe wordt die gevormd? Met kunstinterventie: Tim Verbeek, theatermaker en een component 'innovatie op het festival' (rondleiding).

24 november: KRAAK: De groep (Explore the North) – Friesland, 30 bezoekers. Over De groepsformule. Hoe creëer je een community? Met kunstinterventie: Stormo, een Italiaanse theatergroep.

17 januari: KRAAK: Verandering (Eurosonic) – Groningen, 30 bezoekers. Over Hoe bouw je aan een structuur die verandering stimuleert? Met kunstinterventie: Karlijn Benthem en bezoek aan panel.

Een reactie van een deelnemer:

'Blijf nieuwe dingen proberen. Te gekke nieuwe collega's uit het veld ontmoet. TT festival cultuur niet als programmering zien, maar TT is cultuur.'

Filmhub Noord

Kunstkade maakt onderdeel uit van het samenwerkingsprogramma Filmhub Noord. Hierin werken zowel organisaties van cultuuronderwijs als filmhuizen uit Friesland, Groningen en Drenthe samen. Dit programma is meerjarig en beslaat zowel uit PO als VO. Directie heeft zitting in de stuurgroep, er is een programma voor het PO en VO en er wordt gezamenlijk gewerkt aan de zichtbaarheid van filmeducatie. In Leeuwarden werken we veel met proeftuinen waarin veelal vakoverstijgend wordt gewerkt en zowel aan het verbeteren van de vaardigheden van de leerlingen als de leraren. Zodat het programma geborgd is. Elk jaar is het weer feest bij het Filmfeest! Waarin scholen in Slieker hun eigen gemaakte films kunnen bekijken. Ook zijn aparte deskundigheidsprogramma's als de Meet Up tijdens het Noordelijk Film Festival.

Programma Filmhub Noord in Leeuwarden

Proeftuin PO & VO

"Ik denk dat we nu iets hebben wat ik volgend jaar ook kan gebruiken, omdat ik nu de kennis ook heb." geeft een leraar van groep 8 aan, over de proeftuin filmeducatie in Leeuwarden.

Tijdens de proeftuin filmeducatie hebben twee groepen (groep 5 en groep 8) van IKC Wiarda met twee verschillende filmeducatievragen meegedaan. Zowel de leerkrachten als de leerlingen hebben lessen gehad van twee filmmakers. Naast hen was de cultuurcoach betrokken en samen met een filmmaker hebben ze aan het team workshop Green Screen gegeven. Er deden 8 leerkrachten, de directeur en een ICT'er mee. Rond de 55 leerlingen hebben extra filmeducatie lessen gekregen. De leerkrachten hebben hun programma en methode Blink (wereldoriëntatie) verrijkt met filmeducatie.

Op een VSO-school is een proeftuin met 2 klassen georganiseerd. Bij deze proeftuin was een CKV Docent betrokken en een filmdocent. Het ging om twee kleine klassen met leerlingen met gedragsproblematiek. De docent wilde graag met animatie werken, omdat ze veel tekent in haar lessen. Daarbij ziet ze leerlingen veel gebruik maken van digitale media en op deze manier zijn twee vakgebieden goed te combineren. Ook wil ze filmeducatie stimuleren op haar school. Ze huurden daarom ook voor alle 10 klassen filmlessen van Filmhub programma Filmdetectives in bij Slieker. Een programma dat bestaat uit korte films kijken en bespreken.

Filmfeest

Voor een dag werd Filmhuis Slieker en Pathé omgetoverd tot een waar Film Feest. Tijdens deze dag hebben rond 490 leerlingen van 18 scholen hun 29 filmpjes (14 van deze filmpjes waren gemaakt in het TOP Film it!) op het grote doek mogen bekijken.

De Finale van het Film Feest, het Film Gala was in de Nieuwe Kolk in Assen en de Leeuwarder school IKC Teresa ging al voor de tweede keer met de beker naar huis.

Meetup Filmhub Noord

Tijdens de Meet Up van Filmhub Noord op het Noordelijk Filmfestival hebben 60 deelnemers uit resp. PO en VO deelgenomen. Cultuurcoaches en een leerkracht van de proeftuin filmeducatie hebben de deelnemers (leraren, ICC'ers, schooldirecteuren, adviseurs, filmvakdocenten en anderen die nieuwsgierig zijn naar filmeducatie) getraakteerd op workshops over het bewust kijken, beleven, maken en onderzoeken van film. De dag werd afgesloten met een film uit het programma van het festival.

Programma en aanpak per doelgroep op het onderwijs: Peuters

Het Peuterpakhuis wordt al jaren ingezet in Leeuwarden. Nadat we dit programma gratis konden aanbieden aan alle speelleergroepen zijn er een 10-tal vestigingen gebleven die met Kansen voor Kinderen middelen het Peuterpakhuis inzetten. Door de extra financiering die Kunstkade ontvangt voor het versterken en borgen van cultuureducatie voor de peuters konden we in 2023 hiermee aan de slag.

Om cultuureducatie voor alle peuters te stimuleren is een fasering van aanpak nodig. In afstemming met de gemeente hebben we afspraken over de prioriteiten gemaakt en zo gekozen te starten bij alle IKC+ vestigingen in 2023/2024. Met kinderopvang is fasering besproken voor uitbreiding ervan.

Dat betekent niet dat er op de andere kinderopvang niets gebeurt.

Alle cultuurcoaches bespreken integraal programma van leerlingen 2-13 jaar op alle basis- en speciaal onderwijsscholen in Leeuwarden en bieden door het inzetten van aanbieders uit het veld programma voor de peuters aan. Het verschil tussen de scholen is groot. Er zijn IKC's waarbij er een actieve aanpak is voor de integratie tussen peuters en kleuters maar er zijn ook scholen waarbij er nauwelijks contact is met de kinderopvang. De cultuurcoaches stimuleren de aandacht voor de verbinding en het belang van de culturele ontwikkeling van de peuters. Naast de IKC+ zijn er scholen die gebruik maken van Kansen voor Kinderen om programma Peuterpakhuis in te kopen. De organisatie daarin gaat steeds beter.

Programma voor peuters is schaars. We werken met een aantal aanbieders wiens kwaliteit is bewezen. In 2023 is getracht deze groep uit te breiden. Door op zoek te gaan naar nieuw aanbod en aanbieders uit Leeuwarden te stimuleren om ook programma voor het jonge kind te maken. Hiervoor wordt ook Kunstvak voor de Klas aangeboden, voor het scholen van kunstvakdocenten voor omgaan met het jonge kind.

In 2023 is ervoor gezorgd dat het programma voor leerlingen wordt geboekt in het rooster planningssysteem van de scholen: dit is gemak voor zowel de aanbieders, de afnemers en organisatoren. Dat was wel even wennen want dat vergt zowel voor intern als extern een heel andere aanpak.

In 2023 hebben er 23 verschillende locaties van aanbod van het Peuterpakhuis genoten. Deels via de subsidie, de IKC plus locaties, en deels via Kansen voor Kinderen aanvragen. Dit zijn zo'n 29 groepen van tussen de 10 en 16 kinderen per groep.

Deskundigheidsbevordering als motor

Gesprekken met kinderopvang en IKC's wijzen uit dat het programma van peuterpakhuis voor de leerlingen vooral door scholen vanuit Kansen voor Kinderen wordt aangevraagd. Behoeftte van kinderopvang ligt bij het selecteren, aanbieden en regelen van programma en deskundigheidsprogramma. Daar zetten we ons dan ook voor in: voor de pedagogisch medewerkers, ouders en kunstvakdocenten.

Er zijn in 2023 2 maal trainingen voor pedagogisch medewerkers om meer procesgericht te leren werken, dit vindt plaats op een van de groepen waardoor er steeds even bij elkaar in de keuken wordt gekeken. Hier deden circa 30 pedagogisch medewerkers aan mee.

Er worden ouderavonden georganiseerd om het creatief vermogen van de peuters te stimuleren door handzame, gemakkelijke en goedkope speelmogelijkheden aan te bieden en ze een inkijkje te geven in hoe er op de groepen met de peuters wordt gewerkt. Hierbij zijn gemiddeld 20 ouders aanwezig.

In 2023 is de training 'Kunstvak in de klas voor het jonge kind' voorbereid i.s.m. de MBO Firda opleiding. Begin 2024 wordt de training gegeven. Hieruit komen meer aanbieders voor het programma voor het jonge kind. Voor wie wil kan gecoacht worden door Kunstkade.

TOP
Foto Podium
The Royals van Baard

Programma en aanpak per doelgroep op het onderwijs: Primair Onderwijs*

Kunstkade heeft als doel binnen het primair onderwijs alle leerlingen van peuters t/m groep 8 onder te dompelen in de wereld van kunst, cultuur, erfgoed en techniek. Dit zodat zij hun eigen talenten ontdekken en ontwikkelen, zichzelf en de wereld om zich heen beter leren begrijpen en zich leren uiten met kunst & cultuur. Zowel binnen- als buitenschools, waardoor zij gesterkt worden om samen te leven in een veranderende wereld en daar vorm aan leren geven.

We voeren een actief cultuurbeleid op alle scholen, waarin de leerling centraal staat en er draagvlak is binnen het team. We ondersteunen de scholen op gebied van het bevorderen, ontwikkelen en borgen van cultuureducatie, met aandacht voor de visie en actualiteit op de school, kwalitatief goed aanbod en oog voor een doorgaande leerlijn, middels de programma's Kunstmenu, Kunstmenu PLUS, Techniekmenu & Talent Ontwikkel Programma's, alsmede een Programma voor leraren.

De programmering, gecoördineerd door Kunstkade, is inclusief en divers en sluit aan bij thema's van de maatschappij en de school. Aan de basis staan 17 cultuurcoaches die wekelijks op alle 60 scholen het cultuurbeleid samen met de teams van de scholen vormgeven. Zij zijn de verbindende schakel tussen de school en de partners en vertalen kunst, cultuur en techniek naar de school. Vanaf schooljaar 2023/2024 zijn dat twee nieuwe scholen: IKC Middelsee en De Zonnebloem, voor Oekraïense leerlingen.

We hebben afscheid genomen van cultuurcoaches Judith Mulder en Marien Buijs. Anne Mare Bergsma (dans en burgerschap), Raynice Zijler (zang) en Sytse Jansma (beeldend, theater, taal en erfgoed) kwamen in 2023 in dienst als cultuurcoach.

Alle scholen binnen de gemeente Leeuwarden nemen deel aan 1 of meerdere van deze - in samenwerking met onze culturele partners ontwikkelde - cultuur educatieve programma's voor het primair onderwijs. Hierbij dient het Kunstmenu als vaste basis om kennis te maken met de culturele instellingen en de diverse disciplines, is het Kunstmenu PLUS gericht op actieve deelname en ontwikkeling en kan het Techniekmenu door een school worden ingezet om vorm te geven aan het vak Wetenschap & Techniek.

Voor wie zich verder wil bekwamen zijn er de Talent Ontwikkel Programma's. Hierin ontdekken leerlingen het plezier van bezig zijn met dans, taal, theater, muziek en beeldend en worden leerlingen gestimuleerd buitenschools, aansluitend op het reguliere cursusaanbod, hun talenten verder te ontwikkelen.

Het programma voor leraren biedt de leraar en/of het team verschillende verdiepingsmogelijkheden om zo zelf vorm te geven aan kunst, cultuur en techniek in de klas. Dit komt boven op de wekelijkse ondersteuning die de coaches op de scholen bieden en waar tal van trainingen worden gegeven op maat van de school.

In 2023 namen 10.663 leerlingen deel aan onze programma's, waarvan er 5.872 leerlingen van 33 scholen deelnamen aan het Techniekmenu.

- Primair onderwijs bestaat uit integrale kind centra, speciaal- en basisonderwijsscholen in gemeente Leeuwarden

Opvallend in 2023 zijn de stijgende kosten van de programma's. Met de scholen heeft Kunstkade een samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor 4 jaar met een vaste prijs. Die prijs is niet meer toereikend voor de toenemende kosten van de programma's. Daarom wordt er tot en met 2024/2025 verlies geleden op het Kunstmenu. Voor de periode 2025-2028 worden in 2024 nieuwe afspraken gemaakt. Hierbij zal wel rekening worden gehouden met indexatie.

In 2023 had het verbeteren van de zichtbaarheid van het cultuureducatie-aanbod en de wens dit meer te laten aansluiten bij de doelgroepen onze aandacht. I.s.m. Cultuurstimulering Nederland, Planned Culture en MarCom hebben we de nieuwe Kunstkade-website vormgegeven, waarbij de link tussen onderwijs en vrije tijd beter zichtbaar is geworden. Voor scholen en aanbieders is er een gebruikersvriendelijk planningssysteem geïntroduceerd. Scholen en culturele partners (CI/aanbieders) werken inmiddels naar tevredenheid met deze programma's. Een aantal zaken aangaande de website vraagt nog om doorontwikkeling en heeft onze aandacht.

Kunstkade maakt de culturele omgeving van school en leerling zichtbaar en toegankelijk, zodat er bij leerlingen en ouders meer bewustwording ontstaat van de mogelijkheden zich verder te ontwikkelen in Kunst & Cultuur buitenschools. Daarbij wordt gekeken naar het betrekken van culturele partners in de directe omgeving van de school in diverse programma's. Hierbij wordt ook samengewerkt met Jeugdfonds sport en cultuur. Elke cultuurcoach is ambassadeur van het fonds en kan kinderen aanmelden, zodat ook alle kinderen daadwerkelijk mee kunnen doen in de vrije tijd.

Programma School & Omgeving

Zoals eerder gemeld maakt Kunstkade deel uit van School & Omgeving. Hierin is de ambitie om de schooldag uit te breiden waardoor elk kind zich breed kan ontwikkelen in Leeuwarden (oost). Dat gebeurt gefaseerd, in 2023 is er gestart met 2 tot 4 uur per school per week. Dit vraagt extra inzet van de cultuurcoaches op de IKC+ locaties. Onder de coördinatie van Kinderopvang Friesland en Sinne Kinderopvang wordt samen met de andere combinatiefunctionarissen van NV Sport en dbieb gezocht naar een goede werkwijze. Cultuurcoaches denken mee over het programma zodat het samenhangt met wat er onder schooltijd gebeurt. Leidend is het doel wat de school heeft gesteld tbv veelal de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Mooi om daar multidisciplinair programma voor in te zetten. Dat behoeft nog veel ontwikkeling. Cultuurcoaches hebben ook een taak genomen in het begeleiden van de aanbieders van de verlengde schooldag, omdat het idee was dat leraren daar geen werk aan zouden moeten hebben. Maar voor een succesvolle uitvoering is begeleiding cruciaal. Er worden grote stappen gezet in deze samenwerking en Kunstkade kijkt uit om meer vorm te kunnen geven aan integraal programma.

Programma's Kunstkade en samenwerkings partners

Peuterpakhuis

De Ontdekmachine, Schilderatelier Marineke – Beeldend, Reina Visser – Beeldend, Carolien van Tol – Muziek, Dance Up! – Dans, Danswil – Dans, Maskermeiden – Theater.

Kunstmenu PO

Tryater, Natuurmuseum Fryslân, Keramiekmuseum Princessehof, Notenvloot, Tresoar, A Guide To Leeuwarden, dbieb, Ivgi&Greben, Stadsschouwburg de Harmonie, Fries Museum, Historisch Centrum Leeuwarden, Noordelijk Film Festival, Noord Nederlands Orkest, Vezetsmuseum.

KunstmenuPLUS PO

DOAS, Dance Company 058, The Factory, Podiumschool, Illustere Figuren, Maskermeiden, Dekemastate, Praamvaren, Rappen met Raptiel, Notenvloot, Neushoorn, D'Drive.

TOP Talent Ontwikkel Programma's PO

Foto Podium: Fotografen, docenten, Fries Museum.

Film it!: Filmmakers, docenten, Slieker.

Dance Battle XL: dansaanbieders uit Leeuwarden, JDOF, Ivgi&Greben, De Harmonie.

Adje Muziek: Reinaldo Gaia, Mark Wagenaar, Anton Huizenga, Rosalie Posthumus.

Adje Urban: Jesler van der Vlugt, Linda Visser, Roy Schreuder.

Nieuw 2024 Mijn Verhaal: in samenwerking met Fries Museum.

Reactie van juf Laura van IKC de Kinderkoepel over FotoPodium: *'De kinderen waren trots toen ze hun eigen werk zagen hangen. Ook bewonderden ze de werken van de andere scholen en deden veel inspiratie op.'*

Techniekmenu PO

dbieb, Piter Jelles YnSicht, Media Art Festival, Comenius Zamenhof, De bouw iets voor jou, Het Beeldlokaal, Fries Scheepvaart, Museum, Fries Landbouw Museum, De Harmonie, JINC,

HCL, nieuw in 23/24 uitvoering in 24: Tiidwiis, IVN, de Bouwjuf,

DJ Workshops, Neushoorn, Mad Science.

Programma voor leraren PO

Toolkit Visie, FilmLab PO, Meetup met Filmhub Noord, Werken in ateliervorm, Regenboogweken, 1,2,3 Zing, Dans in de klas, Toitoitoi, Spelen met Taal, ICC-cursussen. Cultuurcoaches op elkaars en hun eigen scholen tal van trainingen.

Speciaal onderwijs

Speciale aandacht voor het speciaal onderwijs is nodig. Door de aanwezigheid van cultuurcoaches op de scholen is er veel maatwerk mogelijk. Daardoor kan het reguliere aanbod doorgang krijgen. In CMK3 hebben we speciaal onderwijs als aandachtspunt meegenomen. We zien dat scholen 'op veilig' spelen en daardoor de leerlingen niet een brede cultuurontdekking geven. Dat komt ook doordat culturele instellingen niet altijd goed zijn ingespeeld op deze doelgroep die meer kennis en aandacht vraagt. Daardoor zijn we bezig met deskundigheidsbevordering, een training voor culturele instellingen en kunstvakdocenten over het SO. Een thema binnen Kunstvak in de Klas. Deze wordt begin 2024 gegeven en kan gekoppeld worden aan stages op het SO. Tevens wordt programma ontwikkeld met culturele instellingen om tot een breed aanbod te kunnen komen. Het onderzoek en versterking van programma voor het SO krijgt vervolg in CMK4.

Adje, Kijk eens wat ik kan!

Is een combinatie van kennismaken met en oriënteren op kunst en cultuur gericht op de vraag vanuit de leerling. Het programma vindt zijn oorsprong in 2018 tijdens LF2018. Het is succesvol gebleken doordat alle kinderen mogen meedoen en zich echt gehoord en gezien voelen en vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen, los van competitie. Maar hoe nu verder? 2023 werd een jaar waarin we kritisch naar dit programma mochten kijken met als doel het de juiste plek geven binnen de structuur van Kunstkade, rekening houdend met de kans om alle kinderen in gemeente Leeuwarden de mogelijkheid te geven mee te mogen doen. Wat zijn de twee belangrijkste veranderingen? Allereerst is dit project opgesplitst in 'Adje Urban' en 'Adje Muziek'. En zijn we op zoek gegaan naar verbindingen met andere projecten binnen Kunstkade die ook volgens het principe werken om kinderen een kans te geven zichzelf te ontwikkelen.

Adje in de TOP

Adje, Kijk eens wat ik kan! werd in 2023 onderdeel van het zogenaamde Top Programma van Kunstkade. Met TOP ontdekken alle leerlingen het plezier van bezig zijn met dans, taal, theater, muziek en beeldend. Elk programma wordt feestelijk afgesloten met een presentatie op het podium of een tentoonstelling in de school, dorps huis, wijkcentrum of een culturele instelling. Alle topprojecten hebben het Kijk eens wat ik kan principe in zich. De uitdaging in 2023 was om te kijken of we dit samen konden krijgen op 1 podium. Een groot kinderfeest! En dat is gelukt. Op het kinderfeest (22 mei 2024) komen alle programma's samen en presenteren de kinderen wat ze kunnen in de Harmonie in Leeuwarden. Hier doen zo'n 600 kinderen aan mee. Adje Muziek bestaat uit: een professional uit de wijk Aldlan vlakbij een van de deelnemende scholen (IKC Willemalexanderschool) en met de twee andere professionals zo ontstond het nieuwe Adje muziek team (percussionist, dj/muziek producer, gitarist). Het Urban team bestaat uit een graffiti artiest, een skater en een danser (hip hop). Deze groep is in november 2023 gestart op de scholen. In april en mei komen zij nog terug om te werken aan de presentatie in de Harmonie. Adje muziek vindt plaats op de Radboud (Irnsom), Willem Alexanderschool (Aldlan) en De Sprong (Camminghaburen) met in totaal 137 kinderen. Adje Urban vindt plaats op de Kinderkoepel (Heechterp), Aventurijn (Heechterp), Caleidoscoop (Heechterp) speciaal onderwijs, Wilhelminaschool (Vossepark), It Klaverblad (Zuiderburen) en It Tredde Ste (Irnsom) met in totaal 119 kinderen.

Cultuurcoaches in 2023

17 cultuurcoaches: 12 vrouwen en 5 mannen

Ze werken samen 337 uren per week (inclusief projecturen).

Dat doen ze voor 60 scholen in 40 schoolweken: 13.320 uur per jaar, 20 uur per week.

De cultuurcoaches bestrijken gezamenlijk alle disciplines en wisselen deze ook uit op de scholen.

9 cultuurcoaches met een vakopleiding beeldend (en soms specialisatie fotografie/film of techniek).

4 coaches met vakopleiding theater (met soms vakopleiding dans erbij).

2 coach met vakopleiding dans.

2 coach met vakopleiding muziek.

5 cultuurcoaches hebben de PABO gedaan.

Programma en aanpak per doelgroep op het onderwijs: Voortgezet Onderwijs

Dit jaar ontving Kunstkade voor het voortgezet onderwijs een extra structurele subsidie van de gemeente Leeuwarden van € 60.000,- Met deze subsidie is onder andere een administratief ondersteuner voor het voortgezet onderwijs aangesteld voor 24 uur. Daarnaast zijn de consulenturen uitgebreid naar 39 uur verdeeld over 2 personen: respectievelijk 13 en 24 uur. Zo is er bij Kunstkade een team VO ontstaan. Hierdoor zijn zij ook intern zichtbaarder en worden er meer verbanden gelegd. Zoals met de Labs058, CvtO en de Vakantieschool (ISK). Met deze subsidie is er oa meer tijd om de jongere zelf centraal te stellen: wat wil/kan hij/zij met cultuureducatie? Dit uit zich onder andere in de ontwikkeling van de proeftuinen waar leerlingen nu actief bij worden betrokken. Daarnaast is er meer ruimte om met de scholen in gesprek te gaan. Evi wordt ingezet en de consulenten VO breiden zich voor om in 2024 de scholen Evi te laten invullen. Reacties van de scholen tot nu toe zijn heel wisselend.

Totaal zijn er 19 vestigingen voor het voortgezet onderwijs binnen de gemeente Leeuwarden die ca 8.000 leerlingen bedienen. Vanuit Kunstkade werkten we met 15 vestigingen samen. Met de ene vestiging intensiever dan met de andere vestiging.

Met het inspirerende Cultuureducatie voortgezet onderwijs 2023/2024 aanbod als uitgangspunt zijn met 10 vestigingen gesprekken gevoerd ter evaluatie van schooljaar 2022-2023 en vooruitblik voor schooljaar 2023-2024. Onderwerpen als: burgerschap, introductie EVI, Dance Battle 2024, proeftuinen, Jonge Helden en talentontwikkeling kwamen ter sprake. De gesprekken geven een goed beeld waar scholen mee bezig zijn en waar kunst, cultuur en erfgoed bij kan aansluiten.

Met de culturele instellingen is er regelmatig overleg. Er zijn diverse werkgroepen voor de verschillende programma's en er is een Culturele Instellingen overleg waar vaste partners aan verbonden zijn als Tryater, De Harmonie, Fries Museum, Fries Natuurmuseum, Prinsessehof, Slieker, Neushoorn, VHDG, NNO, Meeuw, Tresoar, HCL, Gemeente Leeuwarden. Gezamenlijk is er het Cultuureducatiefestival waarover eerder bericht is.

Dance Battle XL

Dit jaar sloot de Dance Battle VO aan bij de Dance Battle PO op woensdagmiddag 12 april in De Harmonie. Wat een spetterend dansfeest was het die middag, dankzij de dansdocenten en dansers van DC 058, Karin Pander, DJ-school Friesland. Vier crews van PJ YnSicht, PJ Stedelijk Gymnasium en Aeres VMBO streden om de felbegeerde wisselbeker. Wethouder Hein Kuiken reikte de wisselbeker uit aan PJ Stedelijk Gymnasium. Zij gingen voor de tweede keer met de wisselbeker naar school.

Proeftuinen

In 2023 kwam er weer meer beweging in de proeftuinen, hiermee lijkt de corona dip voorbij. Een proeftuin is een samenwerking tussen een school en meerdere culturele instellingen. Binnen een proeftuin wordt een vraag onderzocht vanuit de school, de leerlingen en soms de culturele instellingen. Nieuw voor de aanpak van de proeftuinen is de rol van de leerling. Vanuit Kunstkade maar ook landelijk is er aandacht voor de leerling. Het is bij Evi ook een van de pijlers voor cultuureducatie. Het relevant maken voor de leerling kan vooral als je de leerling een stem geeft. En dat doen we in de proeftuinen. Zo ontstaat er ook een andere werkwijze op de scholen en bij de culturele instellingen. Hierin kunnen we nog veel van elkaar leren, qua aanpak en op inhoud. Kunstkade begeleidt en faciliteert de proeftuinen vanuit CMK-gelden. In 2023 waren er de volgende proeftuinen: 'Wat betekent vrijheid voor jou' – Fries Verzetsmuseum, Meysam Zeynalabedin van DC058 en 6 brugklassen (100 II) van PJ Stedelijk Gymnasium onderzochten deze vraag. 'Hoe kan een museumrondleiding bijdragen aan taalontwikkeling van ISK-leerlingen?' – Fries Museum, Rapper Alexander MOTO en 30 leerlingen van twee klassen van PJ ISK deden hieraan mee. 'Poëzie in meerdere verschijningsvormen' – dbieb, graffitikunstenaar Roy Schreuder, schrijfster Kate Schlingeman en 6 2e jaars klassen (100 II) gingen met dit onderwerp aan de slag. 'Slavernij verleden – heden' een samenwerking met De Harmonie, HCL, Tresoar en 6 2e jaars klassen, 100 leerlingen, van PJ Impulse. Deze proeftuin liep door tot begin 2024. In 2023 is er ook aanzet gegeven tot meerdere proeftuinen waaronder een samenwerking met Oerol over biodiversiteit en ISK voor het stimuleren van naschools aanbod.

ArtTrip

De Arttrip laat leerlingen én docenten kennismaken met kunst, cultuur en erfgoed. 3e jaars leerlingen VMBO en 4/5 jaars leerlingen HAVO/VWO volgen in groepen van 10 tot 15 leerlingen, onder begeleiding van een docent drie workshops en ze bezoeken een voorstelling in De Harmonie. Dit jaar deden 328 leerlingen van VMBO mee en 632 leerlingen 4e jaar HAVO/VWO mee. Inclusief docenten meer dan 1000 mensen verdeeld over 2 dagen. De ArtTrip is een samenwerking tussen Kunstkade, Fries Museum, De Harmonie én een werkgroep met docenten van de deelnemende scholen. Aan de Arttrip VMB deden 3 scholen mee en aan de XL versie deden 5 scholen mee. De Arttrip is onderdeel van het vak CKV.

MBO verkenning

Met subsidie van OC&W is er een CJP-kaart voor het MBO geïnitieerd. Deze CJP-tegoeden zijn tot eind 2024 gegarandeerd. Firda heeft deze gelden voor alle studenten gereserveerd. Binnen de Leeuwarder culturele instellingen bestond behoefte om te inventariseren wat er gezamenlijk opgepakt kan worden qua dienstverlening naar het MBO. Voor de zomervakantie is een inventarisatie met alle culturele instellingen gedaan. Daarnaast voerden vertegenwoordigers van Kunstkade, Fries Museum, De Harmonie en Tresoar verkennende gesprekken met Firda, fusie van ROC Friese Poort en Friesland College. De gesprekken zijn gevoerd met de practor brede vorming en twee projectleiders op het gebied van burgerschap. Een 1e verkenning met docenten burgerschap vond plaats in november. Zo'n 10 docenten van verschillende vestigen van Firda deden hieraan mee. In 2024 krijgt de samenwerking een vervolg.

Samenwerkings partners VO en MBO

Kunst Academy Friesland, Junior Art Academy, Kunstbende Friesland, Fries Museum, Keramiek Museum Princessehof, Natuurmuseum, Fries Verzetsmuseum, Het Beeldlokaal, Grafisch Atelier Friesland, Historisch Centrum Leeuwarden, LJ van Tuinen, Gemaakt door Marsja, Circus Saranti, Dance Company 058, The Factory Leeuwarden, Ivgi&Greben, Jeugd Dansopleiding Fryslân, Tûmba, Fryslan gaat voor de 10, COC Songfestival, Pride Leeuwarden, Geschiedenis Lokaal Fryslan, Tresoar, Noordelijk Filmfestival, Slieker Film, Film Blik, Fotopodium, Luna, MeAr Media, Filmhub Noord, Neushoorn, D'Drive, Stap op de Rode loper, VHDG, Pakhús Solo, DJ School Friesland, Basile Maneka, Noord Nederlands Orkest, City Proms, DBieb, Stadsschouwburg de Harmonie, Podiumschool, Arjan Hut, Illustere Figuren, Tryater, Meeuw Jonge Theatermakers, Patrick Hassenplug, Rappen met Raptiel, Roy Schreuder, Zardy de Haan, Alexander Moto, Eysinga Huis, Gea Boschma, Reina Visser, Kunstkamer 10, A Guide to Leeuwarden, Zangles Friesland, The producer workshop, Wrap Video, Spoonk, Henk Dillerop, Mayke van Veldhuizen, Douwe van der Wal.

**KUNST
KADE**

Vrije Tijd en Netwerk

Versterking van cultuureducatie in
gemeente Leeuwarden in 2023

De zichtbaarheid is
vergroot

Het netwerk is
versterkt

Vrije Tijd en Netwerk

Versterking van cultuureducatie in gemeente Leeuwarden in 2023.

Voor het jaar 2023 had Kunstkade zich ten doel gesteld het aanbod van cultuureducatie binnen de gemeente Leeuwarden op een hoger plan te tillen. Door middel van verbeterde toegankelijkheid en zoekmogelijkheden voor cultuuraanbieders en belangstellenden op de website, wordt een brug geslagen tussen cultuur en gemeenschap. Onze veelheid aan programma's in onderwijs en vrije tijd, de samenwerkingsverbanden en aandachtspunten die centraal staan in gemeente Leeuwarden vragen om nieuwe aanpak, op organiserend, digitaal en medewerkersniveau. Met als doel een inclusieve benadering van cultuureducatie te bevorderen. Het Leeuwarder culturele landschap bloeit dankzij initiatieven zoals die van Kunstkade - essentiële schakels die ervoor zorgen dat kunst niet alleen wordt gewaardeerd maar ook actief beleefd kan worden door iedere laag van de bevolking. Het doel in 2023 was tweeledig, te weten de zichtbaarheid vergroten van cultuureducatie in de vrije tijd en het netwerk van aanbieders van cultuureducatie versterken.

De zichtbaarheid is vergroot.

Kunstkade heeft in 2023 grote stappen gezet om het vinden van cultuuraanbod binnen de gemeente Leeuwarden te vergemakkelijken. Een vernieuwde website met drie geavanceerde zoekmachines spelen hierin een cruciale rol, gericht op het betrekken van diverse doelgroepen uit verschillende wijken, dorpen en het onderwijsveld. De focus ligt op differentiatie in het aanbod, waarbij zowel online als offline de eerste marketingstrategieën worden ingezet om dit onder de aandacht te brengen bij alle inwoners van Leeuwarden. Het streven was (en is) om iedere bewoner van Leeuwarden actief te betrekken bij kunst- en cultuuractiviteiten. In 2023 zijn hier goede stappen ingezet: met een nieuw beeldmerk en een nieuwe huisstijl zijn we in staat geweest meer gedifferentieerde promotiemiddelen uit te rollen. Met de in 2023 ontwikkelde culturele kaart wordt getracht elke hoek van de gemeente te bereiken. Het versterken van het netwerk tussen culturele partners staat hierbij centraal, waarbij Kunstkade fungeert als kennisbeheerder en katalysator. We liggen op koers, maar de gevolgen van dit ingezette beleid laat zich de komende jaren pas echt zien. De start van het culturele seizoen heeft in 2023 een maand lang de aandacht gekregen. Naast de traditionele rondwegborden waren er tal van activiteiten, online en offline. Het Uit in Huis Festival viel dit jaar samen met Open Monumenten Dag. Aanbieders uit ons netwerk kregen de mogelijkheid om hun eigen aanbod te promoten in eigen huis of juist op een andere plek, zoals een erfgoedlocatie of een collega instelling. Daarnaast werd er de routekaart Inclusie en Diversiteit vanuit het DOLCI gepresenteerd aan twee wethouders Hein Kuiken en Nathalie Kramers. Hiervan is Kunstkade een van de touwtrekkers. Alle leerlingen op het PO kregen weer een boekje mee naar huis met een breed aanbod om gratis lessen cultuureducatie uit te proberen. Dankzij het Jeugdfonds sport & cultuur en ons CvtO kunnen we ook iedereen de mogelijkheid bieden om hier een vervolg aan te geven. Dit jaar hebben we ook voor volwassenen kennismakingslessen en open dagen onder de aandacht gebracht.

In de maand september was er weer Mooie Zomer en kon het winkelend publiek in de binnenstad weer genieten van verschillende optredens van Stichting Muziekvereniging Leeuwarden. Dankzij de steun van het LOF en Leeuwarder Binnenstadsmanagement. Ook waren er vele optredens op de pramen van stichtingen Praamvaren Leeuwarden in de nazomer waar Kunstkade voor mooie verbindingen heeft gezorgd.

Er was dit jaar geen Warme Winter, wel zijn een aantal initiatieven vanuit 2022 voortgezet waardoor gezellig samenzijn en cultuureducatie aan elkaar verbonden werden. Zoals in de DOAS bij Stichting Sta op voor Kinderen.

Het aanbod cultuureducatie via Kunstkade wist zich over 2023 uit te spreiden over diverse disciplines met workshops gericht op kinderen, jongeren en volwassenen. Na implementatie van nieuwe digitale platforms is er een ambitieuze doelstelling om dit aanbod nog verder uit te breiden en toegankelijker te maken.

·Breder aanbod: Van fotografie tot dans, muziek tot erfgoed; diversificatie blijft kern.

·Toegenomen interactie: Directe communicatiemogelijkheden tussen aanbieders en geïnteresseerden creëren.

·Persoonlijke benadering: Actieve werving onder cultuuraanbieders om hun activiteiten onder de aandacht te brengen.

Het netwerk is versterkt

Kunstkade was in 2023 voor het eerste jaar een stichting. De coöperatieve vereniging is in 2023 opgeheven. Als netwerkorganisatie blijven de culturele partners de spil binnen ons netwerk. In 2023 zijn regelmatige bijeenkomsten georganiseerd. De behoeften van de culturele partners staan in directe relatie tot het beleid en activiteiten van Kunstkade (meedenken over de toekomst en reflecteren op wat is gebeurd). We zetten in op marktvaart, actuele landelijke ontwikkelingen en van gemeente Leeuwarden (armoede aanpak, inclusie en diversiteit, dorpen, wijken en stad). Aan bod komen ook organisatorische vraagstukken (zoals pr en financiën). Bovenal willen we elkaar ontmoeten en inspireren. Doordat we intern meer met elkaar gaan samenwerken verbinden we ook programma's. Zo hebben we de netwerkbijeenkomsten beter op elkaar afgestemd: onderwijs en vrije tijd hebben veel gemeen. Zo kunnen we het hele veld bedienen en elkaar versterken

Aanbod Cultuureducatie in Leeuwarden bij Kunstkade 2023

Op de website van Kunstkade staan ruim 200 aanbieders van cultuureducatie in Leeuwarden. Waarvan 2/3 geconcentreerd in Leeuwarden stad en 1/3 in de dorpen.

In totaal staan er 400 workshops verdeelt over de 8 disciplines, Fotografie&Media (24), Dans (91), Muziek (78), Theater (25), Mode, Textiel&Visagie (16), Schrijven&Letteren (11), Beeldende Kunst (153) en Erfgoed (4).

Deze zijn voor 3 doelgroepen: Kinderen (0-12), (159 workshops), Jongeren (12-18), (177 workshops), Volwassenen (18+), (316 workshops).

Ervaringen uit de praktijk

De netwerkbijeenkomsten waren op diverse locaties – passend bij de thematiek - en de reacties waren positief.

Van der Meulen (De Krite, Grou): *“By jim netwurk fiel ik my goed. It is fertrouwd om te fertellen wer’t we mei omrinne.”*

Cultuuraanbieder Wijkcentrum De Klomp: *“Fijn dat Kunstkade de geldstromen van subsidies binnen gemeente Leeuwarden in kaart brengen voor ons, dat geeft houvast en brengt me tot nieuwe inzichten.”*

Cultuuraanbieder tijdens de bijeenkomst op Middelsee: *“Wat mooi dat jullie ons kennis laten maken met “kunstvak in de klas.” Door de geschetste plus-en minpunten kan ik nu voor mezelf een afweging gaan maken.”*

Netwerbijeenkomsten 2023

Woensdag 15 februari 2023

Bijeenkomst vormgeven aan de Adviesraad stichting Kunstkade.

Thema: opzetten van de Kunstkade adviesraad.

Genodigden: oud vertegenwoordigers, cultuuraanbieders. Met 6 deelnemers.

Maandag 5 juni 2023

Netwerkbijeenkomst "Kunst en Cultuur; het fundament van onze samenleving." Subsidies & Kansengelijkheid in Gemeente Leeuwarden. 'Meer geld voor je plan': Welke subsidies stelt Gemeente Leeuwarden.

Genodigden: cultuuraanbieders/cultuur netwerk. Met 40 deelnemers.

Maandag 2 oktober 2023

Netwerkbijeenkomst 'Mag Ik in de Klas?'

Thema: kunst en cultuur in het basisonderwijs, de ontwikkelingen in Leeuwarden en de training Kunstvak voor de Klas.

Genodigden: iedereen die les wil gaan geven, les geeft in het basisonderwijs. Met 30 deelnemers.

Woensdag 18 oktober 2023

Inspiratieavond peuteraanbod 'Werken vanuit het materiaal'.

Thema: tips en tools voor pedagogisch medewerkers.

Genodigden: pedagogisch medewerkers en stagiaires. Met 15 deelnemers.

Donderdag 2 november 2023

Cultuureducatiefestival 2023 Het is aan ons! In samenwerking met Keunstwurk

Thema: hoe je vanuit kunst en cultuur een bijdrage kan leveren aan de vraagstukken die nu spelen. We hebben het allemaal in ons om iets van waarde te maken en als we de krachten bundelen kunnen we het verschil maken.

Genodigden: cultuurnetwerk, PO en VO docenten. Met 200 deelnemers.

Donderdag 9 november 2023

Meetup tijdens Noordelijk Filmfestival .

Thema: Lezingen en workshops over filmeducatie.

Genodigden: leraren, ICC'ers, schooldirecteuren, adviseurs, cultuurcoaches, filmvakdocenten, filmtheaters en filmfestivals die nieuwsgierig zijn naar filmeducatie. Met 60 deelnemers.

Maandag 30 november 2023

Kunstvak voor de klas in samenwerking met Keunstwurk

Thema: Een basistraining van drie ochtenden georganiseerd door Kunstkade en Keunstwurk.

Genodigden: kunstvakdocenten. Met 20 deelnemers.

Lees de verslagen van de bijeenkomsten terug op de website van Kunstkade. excl.KRAAK.

**KUNST
KADE**

Stimulerings programma's

Inleiding

Centrum voor
Talentontwikkeling

Jonge Helden

Vakantieschool
Leeuwarden

Gezond met Cultuur

Inleiding

Binnen het grote aanbod van kunst en cultuur in de vrije tijd hebben we extra aandacht voor het buitenschoolse aanbod met focus op jeugd en jongeren die vanuit huis niet vanzelfsprekend met kunst en cultuur opgroeien. Dat doen we met speciale programma's die we samen met partners organiseren. Hierin zijn we kritisch wat onze rol is. Die is veelal initiërend, verbindend en coördinerend. Het liefst laten we de uitvoering en eigenaarschap over aan onze partners. Daar waar nodig en gewenst is nemen wij die rol op. En zoeken met het veld hoe de activiteiten belegd kunnen worden. Deze programma's zijn soms tijdelijk van aard zoals het nieuwe 3 jaarlijkse programma Gezond met Cultuur. En soms maken ze onderdeel uit van ons DNA, zoals CvtO.

Centrum voor Talentontwikkeling

Het Centrum voor Talentontwikkeling, het CvTO, stimuleert talentontwikkeling binnen de Gemeente Leeuwarden. Met als doel een kind of jongere (6-18 jaar) met een bijzondere passie of interesse te stimuleren om zijn of haar talent verder te ontwikkelen. We willen het individuele talent zoveel mogelijk tot hun recht laten komen op het niveau dat bij de jongere past. Het gaat er niet om dat iedereen zo hoog mogelijk wordt opgeleid, maar wel zo goed mogelijk.

Verschillende ontwikkelingen in Leeuwarden vragen om een gerichte aanpak op gebied van kansengelijkheid. Jeugd en jongeren in aandachtswijken krijgen minder de kans hun talent of passie te ontwikkelen door bijvoorbeeld gebrek aan deelname aan een sport- of cultuurvereniging. CvTO timmert in 2023 hard aan de weg, na de dip in coronatijd is er weer groei. Steeds meer aanbieders, scholen en cultuur- en sportcoaches weten de weg naar Kunstkade Talentontwikkeling te vinden. Meer dan 80 talenten worden begeleid door meer dan 30 professionals in meer dan 25 verschillende disciplines. Dit doen we in samenwerking met tal van partners waaronder BV Sport en Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Door het aantal toenemende leden, komen de financiën onder druk te staan. De bijdrage van gemeente Leeuwarden is in 6 jaar tijd nooit geïndexeerd (wat vanaf 2025 wel zal gebeuren). CvTO is afhankelijk van fondsen, in coronatijd echter nam het aantal leerlingen fors af en hoefden we minder gebruik te maken van de fondsbijdragen. Dat moet nu weer worden geactiveerd.

In 2023 heeft Dance Company 058 zich geplaatst voor het WK in Amerika in 2024. Mooi om te vermelden is, dat van de ongeveer 30 danstalenten welke meegaan naar het WK er 9 talenten bij CvTO zijn aangesloten zijn.

BMX-talent Robin Ndalame aangesloten bij het CvTO heeft in 2023 zich geplaatst voor EK in Glasgow. Hier was veel media-aandacht voor waaronder een artikel in de Leeuwarder Courant.

Deelnemers CvTO

Sport

Basketbalvereniging Leeuwarden, Bewegencentrum Friesland(krachtraining), BMX, OBQ Turnen en Freerunning, Orca (zwemmen), Turn- en Gymsport Dokkum (freerunning), Vlugheid & Kracht (turnen), High Five Tang Soo Do (karate), CVS De Leeuwarder Zwaluwen (voetbal), GV Leeuwarden (turnen), Lionitas (atletiek), Mady's Pony Paradise (paardrijden), Willem Tell (schieten), Klimcentrum Noardwand (klimmen)

Denksport

Philidor, Pentaches, Kennisstroom, Sipke Ernst (schaken)

Cultuur

Brassband Hosannah (trompet), Dance Company 058, Op Verhaal, Gitaarschool Leeuwarden (basgitaar), Gitaarschool Friesland, kunstenaar Hein de Graaf, (tekenen/schilderen), Kunstenaar Issi Borgers (tekenen/schilderen/3-D), JDOF (ballet, modern), Kunstacademie Friesland (kunstzinnige vorming), Schilderatelier Marineke, Het kleine Tekenlokaal, Muziekles Neushoorn (drumles, piano), Prelude (pianoles), Sing Friesland, RTL Musicalacademy, Slagwerkschool Leeuwarden, Stichting Muziekopleidingen Fryslan (AVM/drummen/klarinet), The Factory (hip hop/modern), Zangles Friesland (zingen), The Producer Workshop (produceren/muziek maken).

Jonge Helden met LAB058

Kunstkade heeft voor jongeren vanaf veertien jaar vier Labs in het leven geroepen: Het Urban Lab, Visual Lab, Stage Lab en Music Lab. Hier kunnen jongeren vrijblijvend een keer in de week binnenlopen. Een formule die na invoering in 2021 geschikt bleek voor vele jongeren.

Er was ook een Lab voor 10-13 jarigen, maar deze hebben we omgezet in een extra Lab voor 14+. Het Lab voor de jongere doelgroep was in Leeuwarden Oost. Hier wordt al veel aanbod georganiseerd door andere partijen. Daardoor was het commitment laag en de opkomst te wisselvallig. Doordat er voor deze doelgroep al zoveel aanbod is in Leeuwarden Oost, dit zo'n andere doelgroep was en de formule van het Lab niet bij hen werkte, hebben we besloten om dit jeugdlab te stoppen en in een ander Lab te investeren (in onder andere het Music Lab). Bij de jongeren (14+) is er immers wel een grote behoefte en werkt de formule van de Labs wel goed.

Belangrijk binnen de Labs is dat de jongeren zelf de regie hebben: ze mogen iedere week komen, een keertje overslaan is niet erg. Zij bepalen waaraan ze werken en wat ze willen leren. Dit werkt goed. Zo werd er in het Urban Lab gewerkt aan een ramp (object om te skaten) onder begeleiding van een MBO student creatief vakmanschap. Zij maakten hun eigen magazine 'Sjaf'. De jongeren gaven dit magazine zelf vorm en zorgde voor de content. Ze hielden zich daarnaast bezig met graffiti en zeefdrukken op een shirt. Er wordt ook gerapt en er worden soundscapes gemaakt, op dit moment maken ze een eigen skatefilm geïnspireerd op de jaren 90 skatefilms. In het Music Lab komen jongeren die nog nooit een instrument hebben gespeeld tot aan jongeren die een band willen vormen. En komen er ook jongeren die willen rappen of zingen. Zo heeft ieder Lab zijn eigen manier om de jongeren te 'bedienen' en dit werkt echt goed.

Zelf de regie hebben is precies wat de Labs tot zo'n succes maakt. In de Labs bepalen ze dat zelf. Dat geeft eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Bovendien ontmoeten ze hun vrienden in de Labs én maken ze nieuwe vrienden. Op die manier spelen de Labs een mooie, ondersteunende rol bij de sociale en emotionele ontwikkeling van de jongeren.

Dit blijkt ook uit een onderzoek vanuit de RUG. Zij hebben voor ons in 2023 de effecten van de Labs op jongeren onderzocht.

Dit onderzoek toont dat jongeren overtuigd zijn van de werking en het belang van Jonge Helden. Ze zien het programma als een ingang voor de ontwikkeling en verdieping van technische vaardigheden, kennis van kunst en sociale vaardigheden, zoals samenwerking en flexibel denken. Dit is voor dit project de invulling van het begrip empowerment. Ze zien Jonge Helden als een inclusieve plek, die de eerste voorwaarde vervult om een plek te bieden waar ze kunnen chillen, iets wat elders in de stad niet goed mogelijk is. De resultaten van het onderzoek ondersteunen de behoeften en het nut van de Labs. En geven de organisatie handvatten om hiermee voort te gaan. Voor een meer uitgebreide conclusie verwijzen wij naar het onderzoek "Jonge Helden aan het woord, over de toekomst van een bijzonder programma" (zie het bijgevoegde rapport).

Op dit moment bezoeken zo'n 70 jongeren per week de verschillende Labs. Er is een vaste kern, maar er komen ook nieuwe jongeren bij doordat ze meegenomen worden door de vaste kern, of ze weten zelf de weg naar de Labs te vinden.

Afgelopen jaar hebben we ook de samenwerking met PJ Ynsicht (vmbo Leeuwarden) opgezocht. Zo'n 130 jongeren uit het tweede jaar van het VMBO kwamen onder schooltijd langs om kennis te maken met de Labs. Zo'n acht jongeren van dit vmbo bezoeken nu ook structureel de Labs. En de rest weet ons te vinden. Ook is er een programma gemaakt voor het ISK (internationale schakelklas) dat begin 2024 van start gaat.

Jongeren Impuls

Eind 2022 heeft gemeente Leeuwarden vanuit OC&W de subsidie gekregen voor het inzetten van kunst en cultuur tbv mentale gezondheid van jongeren. Ook Jonge Helden krijgt hier voor 3 jaar middelen van. Daarmee komt er meer continuïteit voor de Labs. Maar daarmee is het programma nog niet geborgd.

Kunstkade bemoedigt de samenwerking met de instellingen die ook deze subsidie krijgen om met elkaar te werken aan een keten waarin elke jongeren een plek kan vinden. Ook in het kader van Leeuwarden European Capital of Youth in 2028 is dat waardevol.

Kunstkade vervult met de Labs een belangrijke schakel in de keten: van de continue aandacht voor cultuureducatie op de scholen tot en met de stimuleringsprogramma's worden jongeren in contact gebracht met een zee van mogelijkheden. Na deze kennismaking en oriëntatie zijn er verschillende partners die deze jongeren verder kunnen helpen bij het verdiepen en excelleren. Zo maken we met elkaar het veld sterker.

Vakantieschool Leeuwarden

In samenwerking met gemeente en de scholenkoepels BMS, Proloog en PCBO en ISK werd in 2023 de 10e editie van de Vakantieschool georganiseerd. Het eerste jaar was een pilotjaar dus daarmee roepen we 2024 uit als jubileumjaar.

Na al die jaren is er een gouden formule ontstaan waarin de partners georganiseerd in een stuurgroep en werkgroep richting en vormgeven aan de Vakantieschool Leeuwarden. Met deze tweedeling bepaalt de stuurgroep de koers en is er alle ruimte voor de werkgroep om de organisatie tot een succes te maken.

En dat was het. Leerlingen van circa 8 tot 14 jaar stonden aan het begin van de twee weken nog twijfelachtig in hun nieuwe groep. Maar in no-time sloten zij vriendschappen, ontdekten zij ongekende kanten van zichzelf, storten zij zich in vele lessen en workshops, kregen ze individuele aandacht en hadden ze een onvergetelijke leerervaring. Ook voor ouders was er elke dag bij de inloop koffie en werden er twee thema sessies georganiseerd gegeven door de jeugdondersteuners.

In 2023 hadden we een andere locatie. Vanwege de verbouwingen bij Comenius Zamenhof zijn we uitgeweken naar de Plataanstraat waar we drie schoolgebouwen konden gebruiken. Dat beviel zo goed dat dat wordt voortgezet in 2024.

Er deden dit jaar 165 kinderen mee, er waren 14 begeleiders en 14 leerkrachten, 5 persoonlijk begeleiders en 2 jeugdondersteuners plus 2 coördinatoren. Daarnaast werden weer diverse workshops aangeboden en de twee weken werden afgesloten met een presentatie door alle leerlingen. In 2023 begon ook alweer de organisatie voor de volgende editie. Hoewel er landelijk een lerarentekort is, is de formatie voor de Vakantieweek 2024 al rond.

Gezond met Cultuur

Kunstkade is partner in Leeuwarden Oost. Dat zijn we vanzelfsprekend op het gebied van leren zowel op PO, VO als MBO betrokken. Maar we spelen ook een centrale rol bij de ontwikkelingen om middels kunst en cultuur mee te werken aan de gezondheid van haar inwoners. Directie Kunstkade zit in het bestuurlijk overleg van de pijler Gezondheid. En we zitten in de werkgroep in samenwerking met Amaryllis, Kunst in je Buurt/ Het Generatiehuis, Rijks Universiteit Groningen en Leeuwarden Oost. Met hen en andere partners wordt gewerkt aan een effectieve inzet. In 2023, 2024 en 2025 worden Wijk Cultuurfestivals georganiseerd die de behoefte van de bewoners naar boven halen en laten zien wat er zoal in de wijken gebeurt. In 2023 waren er 2 wijkfestivals tijdens Burendag in september. Namens de werkgroep zette Kunst in je Buurt zich in voor het versterken van reeds bestaande initiatieven. Zo kon er in de Vlietzone en in Oud Galileeën Bloemenbuurt extra aandacht worden gegeven aan de buurtfeesten. Kunstkade vindt dit vooral ook interessant om aanbieders in deze wijken zichtbaar te maken. In Leeuwarden Oost zit relatief weinig aanbod van cultuureducatie. Althans, wat bij ons bekend is. Er komt een regeling waarin substantiële culturele interventies plaats gaan vinden met en voor de wijk die gekoppeld zijn aan de doelstellingen van de wijken. Kunstkade is gevraagd om hier uitvoering aan te geven vanaf 2024. Hierin werken we samen met de RUG die wordt gemonitord en onderzocht. In 2023 is hierop al voorzichtig voorgesorteerd en einde van het jaar kwam het nieuws dat de gevraagde gelden hiervoor door Leeuwarden Oost beschikbaar zijn gesteld. Dit innovatieve programma wordt omarmt door Kunstkade en ingezet met de culturele partners voor de inwoners van Leeuwarden Oost.

**KUNST
KADE**

Bijlagen

Jaarrekening 2023

Vakantieschool
Leeuwarden

Jonge Helden
en Lab058

Adje,
Kijk eens wat ik kan

Jaarverslag Kunstkade Vakantieschool 2023

Onze methodiek We onderschrijven de algemene onderwijskundige visie van het basisonderwijs. Echter, we willen meer. Elk kind zien, elk kind individueel laten werken aan zijn leerdoelen, elk kind uitdagen in een inspirerende leeromgeving met veel inzet van professionals. We willen ook anders leren. Creatiever, speelser, met gebruik van alle zintuigen. Het gehele personeel is verdeeld over de school en iedereen krijgt een klein groepje kinderen om mee te werken. Op een speelse manier werken aan de doelen van de kinderen staat centraal bij de vakantieschool.

Het programma

Vakantieschool Leeuwarden was er vijf dagen per week van 8.30 uur tot 14.00 uur. De lessen stonden geheel in het teken van rekenen en taal (in de breedste zin van het woord) welke spelenderwijs werden gegeven met aan de basis de Beukermethode. Daarnaast zijn de talenten van het onderwijzend personeel ingezet om op een spelende manier te leren. Denk aan spellen als Ren je Rot, Bingo, sprintje trekken om een woord te maken, etc. In kleine groepjes en/of individueel (met PB'ers) zijn de kinderen aan de slag gegaan met breuken, klokkijken, metriekstelsel, automatiseren, tafels, spelling en woordenschat. Ieder kind heeft de gezonde kookworkshop van Mama Mascha kunnen volgen waarbij een gezonde wrap en een smoothie zijn gemaakt. Daarnaast hebben 5 vrijwilligers van de ISK elke dag gezorgd voor alle kinderen en personeel met klaarzetten van een gezonde lunch. Op de twee vrijdagen waren er knakworsten en patat.

Het programma van de brugklas bestond ook uit rekenen en taal, maar ook uit onderwerpen die je nodig hebt op het voortgezet onderwijs. Denk aan agenda-planning, samenvatten, training in weerbaarheid en zelfvertrouwen, banden plakken, boeken kaffen en zelfstandigheidstraining. Ook is hier hard gewerkt aan groepsvorming in de eerste dagen, juist omdat dat zo belangrijk is in deze leeftijdsgroep.

Dit jaar voor het eerst niet 1, maar 2 ISK groepen. Een groep ISK-leerlingen woonde al wat langer in Nederland, de andere ISK-groep bestond uit leerlingen die net in Nederland zijn komen wonen. Hier werden de allereerste stapjes gezet met het kennismaken van de Nederlandse taal.

Door de 2 weken heen is er een nieuwe methode toegepast en wel gericht op het sociaal emotionele aspect van de leerling. De talentfluisteraar methodiek van Luk de Wulf. Wat een succes was dit! Elke groep heeft een set talentkaarten gekregen en deze opgehangen in het lokaal. Ieder kind heeft een schatkistje gekregen en hierin moesten aan het einde van de 2 weken in ieder geval 5 talenten in zitten.

Er waren ook twee jeugdondersteuners aanwezig. Zij zijn zeer waardevol voor de Vakantieschool. Ze hebben een signalerende en een bemiddelende functie. Er zijn verschillende ouderworkshops gegeven en deze werden goed bezocht. Hier kwamen opvoedkundige zaken ter sprake in een veilige en gezellige setting. In 2024 zullen de jeugdondersteuners tijdens de visiedagen een workshop aan het personeel geven, hoe om te gaan met zaken als het vermoeden van een ongezonde thuissituatie en andere.

Er is er niet alleen maar spelenderwijs geleerd. Er waren ook workshops waarin andere aspecten langs kwamen. Aan de hand van de talenten gingen de leerlingen met Bernadette van Studio Frutsels een zelfportret maken. Daarnaast is er gewerkt aan een Vakantieschoollied met instrumenten tijdens de les bij Meester Niek. 2 ochtenden in de week kregen de leerlingen Hip Hop les van meester Joel. Omdat de locaties niet beschikten over een kooklokaal, is Mama Mascha langsgelkomen met de foodtruck. Daarnaast heeft de brugklas individuele talentgesprekken gehad met Karin van der Gun, om ze een extra boost mee te geven en inzicht in zichzelf voor de overgang naar het VO.

Sommige groepen hebben ook zelf nog workshopleiders voor een uur of 2 uren ingevlogen. Er is gerapt, nog meer getekend en geschilderd, er is een valkenier langs geweest en er zijn stop motionfilmpjes gemaakt. Daarnaast was er ook een hond de hele dag aanwezig van 1 van de personeelsleden. Ook was er voor alle groepen een sporttoernooi in de gymzaal en op de Cruyffcourt.

Zo was daar de laatste dag. Deze dag stond in het teken van gezamenlijke optredens per groep in de kerk. Het Vakantieschoollied is door alle leerlingen tegelijk ten gehore gebracht. En er was een ware tentoonstelling van alle zelfportretten in de kerk. Alle ouders, vriendjes en familie waren uitgenodigd om deze afsluiting van een zeer geslaagde Vakantieschool 2023 te vieren.

De locatie

Dit jaar voor het eerst konden we geen gebruik maken van de locatie van Comenius Zamenhof. Dit omdat er een verbouwing in de zomer gepland stond. Door onze nieuwe ervaring van 2023 acht ik de kans klein dat we weer terug naar deze locatie gaan. De Vakantieschool heeft veel meer groepen gekregen met lagere leeftijden.

We kwamen uit op op IKC Plataan en het Comenius Forum terecht, beiden gelegen aan de Plataanstraat, nr. 1 en nr. 2. De middenbouw had een hele geschikte locatie qua lokalen, digiboards, vernieuwd schoolplein en het gevoel van een gezellige schoolse omgeving. De bovenbouw kon in een VO-gebouw ook al wat proeven hoe de oudere kinderen naar school gaan. De lokalen waren mooi ruim van opzet, er konden in de lokalen verschillende zithoekjes gemaakt worden. De brugklas en de ISK-groepen zaten in een dependance van het Comenius. Een prachtig gebouwtje met 3 lokalen, een gezamenlijke ruimte en een aparte ruimte voor de Talentfluisteraarworkshop. Om het gevoel van gezamenlijkheid te behouden werden alle workshops voor zowel midden- als bovenbouw in het Comenius gegeven. Ook de lunch werd in de groots opgezette kantine van het Comenius gehouden. Beide locaties hadden een coördinator en een jeugdondersteuner ter plekke. 3 Pb'ers zaten in de Comenius en 1 in de Plataan.

Rondleidingen

We hebben dit jaar ook veel bezoekers ontvangen tijdens de vakantieschool. Een aantal raadsleden heeft de eindvoorstelling bezocht. Daarnaast waren er 2 bezoeken momenten welke goed bezocht werden door verschillende partijen: leerkrachten, Weekendschool Baljee, Hanny Voskuylen en ook personeel van Kunstkade. De open houding hebben we als zeer positief ervaren. Er werden mooie vragen gesteld en er werd meegedacht.

Adje, Kijk eens wat ik kan!

Adje, Kijk eens wat ik kan! Is een combinatie van kennismaken met en oriënteren op kunst en cultuur gericht op de vraag vanuit de leerling. Het programma vindt zijn oorsprong in 2018 tijdens LF2018. Zo'n 4.000 kinderen deden toen mee! Het is succesvol gebleken doordat alle kinderen mogen meedoen en zich echt gehoord en gezien voelen en vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen, los van competitie. Maar hoe nu verder? 2023 werd een jaar waarin we kritisch naar dit programma mochten kijken met als doel het de juiste plek geven binnen de structuur van Kunstkade, rekening houdend met de kans om alle kinderen in gemeente Leeuwarden de mogelijkheid te geven mee te mogen doen.

Wat zijn de twee belangrijkste veranderingen?

Allereerst is dit project opgesplitst in 'Adje Urban' en 'Adje Muziek'. En zijn we op zoek gegaan naar verbindingen met andere projecten binnen Kunstkade die ook volgens het principe werken om kinderen een kans te geven zichzelf te ontwikkelen.

Hieronder een kort verslag van wat we in 2023 hebben gedaan.

Adje in de TOP

Adje, Kijk eens wat ik kan! werd in 2023 onderdeel van het zogenaamde Top Programma van Kunstkade. Met TOP ontdekken alle leerlingen het plezier van bezig zijn met dans, taal, theater, muziek en beeldend. Elk programma wordt feestelijk afgesloten met een presentatie op het podium of een tentoonstelling in de school, dorps huis, wijkcentrum of een culturele instelling. Alle topprojecten hebben het Kijk eens wat ik kan principe in zich. De uitdaging in 2023 was om te kijken of we dit samen konden krijgen op 1 podium. Een groot kinderfeest! En dat is gelukt.

Op het kinderfeest (22 mei 2024) komen alle programma's samen en presenteren de kinderen wat ze kunnen in de Harmonie in Leeuwarden. Hier doen zo'n 600 kinderen aan mee.

Welke programma's vallen onder TOP

Foto Podium (beeldend/media)

Film it! (beeldend/media)

Dance Battle (dans)

Adje, Kijk eens wat ik kan (multidisciplinair)

Mijn verhaal (taal)

Adje Muziek en Adje Urban

Afgelopen jaar hebben we kritisch gekeken naar Adje, Kijk eens wat ik kan!

Wat kon beter, wat moest blijven en hoe nu verder?

Er is besloten om Adje aan te bieden in de vorm van 'muziek' en 'urban' (multidisciplinair).

Adje Muziek

Het Adje orkest werd omgevormd naar Adje muziek. Waarom geen Adje orkest meer?

- Het orkest richtte zich op talenten, of kinderen die al minimaal een jaar op muziekles zaten. Binnen het Adje aanbod was dit het zogenaamde talentontwikkeling traject.

Adje wil in de basis iedereen mee laten doen (kennis maken en oriënteren) en wordt er naar een manier gezocht om kinderen door te verwijzen als ze meer willen. Er is op het gebied van muziek voldoende aanbod in Leeuwarden, daar hoefde niet nog een orkest bij.

En waarom talentontwikkeling binnen Adje alleen op muziek? Dan zou je ook de andere disciplines moeten aanbieden.

Ook hier geldt, de doorstroom kan buiten/naschools en Kunstkade hoeft niet zelf voor aanbod te zorgen, dit kunnen de kunstaanbieders en alle verenigingen in gemeente Leeuwarden.

Adje muziek, gericht op oriëntatie en kennismaking bereikt meer kinderen dan het Adje orkest. Doordat hele klassen meedoen, komen meer leerlingen in aanraking met muziek. Er wordt ook rekening gehouden met het aanbod binnen de wijk en waar nodig parallellen getrokken met de groepen kinderen die meedoen.

We hebben geprobeerd muzikanten uit de wijk binnen het Adje team te krijgen. Bij de Willem Alexanderschool (wijk Aldlan) is dat in 2023 alvast gelukt.

De leden van het voormalig Adje orkest is nog wel gevraagd om mee te denken het muziekplan op een nieuwe manier aan te bieden. Helaas konden zij zich niet vinden in de nieuwe vorm en stopte deze samenwerking.

Adje Urban

Omdat Adje gericht is op meerdere talenten van de kinderen is er gekozen voor een multidisciplinair aanbod. In de term Urban vonden we dat terug. De teams voor zowel Urban als muziek werden in het voorjaar van 2023 samengesteld.

Adje Muziek bestaat uit: een professional uit de wijk Aldlan vlakbij een van de deelnemende scholen (IKC Willemalexanderschool) en met de twee andere professionals ontstond zo het nieuwe Adje muziek team (percussionist, dj/muziek producer, gitarist).

Het Urban team bestaat uit een graffiti artiest, een skater en een danser (hip hop). Deze groep is in november 2023 gestart op de scholen. In april en mei komen zij nog terug om te werken aan de presentatie in de Harmonie.

Beide teams bieden we de kans om langdurig met een groep (groep vijf of zes) aan het werk te gaan. In het najaar van 2023 hebben de teams de cursus talent gedreven werken gevolgd en kregen ze de kans mee te doen aan de cursus 'Kunstvak voor de klas'. In een gezamenlijke sessie kregen zij tijd om hun plan voor de klas te ontwikkelen. Hierna waren ze klaar om in de scholen van start te gaan.

Binnen de scholen ligt de focus op de leerlingen uit groep 5/6. In het voorjaar van 2023 kozen 19 groepen voor dit programma. Helaas acht groepen te veel. Zij kunnen in schooljaar 24/25 meedoen. Er is voorrang gegeven aan de scholen in de aandacht wijken en het speciaal onderwijs.

Adje muziek vindt plaats op de Radboud (Irnsom), Willem Alexanderschool (Aldlan) en De Sprong (Camminghaburen) met in totaal 137 kinderen.

Adje Urban vindt plaats op de Kinderkoepel (Heechterp), Aventurijn (Heechterp), Caleidoscoop (Heechterp) speciaal onderwijs, Wilhelminaschool (Vossepark), It Klaverblad (Zuiderburen) en It Tredde Ste (Irnsom) met in totaal 119 kinderen.

In totaal doen er 256 kinderen mee aan Adje in schooljaar 23/24.

Kunstkade programma Jonge Helden in 2023 met

Music Lab, Urban Lab, Stage Lab en Visual Lab.
Creatieve vrijplaatsen voor jongeren in de gemeente Leeuwarden.

Wat hebben we gedaan in 2023, waar staan we en wat gaan we nog doen?

Het programma Jonge Helden is in 2021 gestart bij Kunstkade en bestaat uit:

- Het Urban Lab, het Visual Lab, het Stage Lab en het Music Lab zijn een dagdeel per week open.
- Gemiddeld komen er per week zo'n 70 jongeren in de leeftijd 14 tot 19 jaar.

In september 2021 is in de gemeente Leeuwarden het project Jonge Helden van start gegaan. Dit is een samenwerking tussen netwerkorganisatie Kunstkade en stichting Amaryllis. Kunstkade versterkt cultuureducatie in Leeuwarden en verbindt aanbieders van culturele en kunstzinnige activiteiten met de mensen die hiernaar op zoek zijn. Voor scholen is er een uitgebreid kunst- en cultuureducatie-aanbod. Amaryllis richt zich op het ondersteunen van (kwetsbare) mensen, door zelfredzaamheid te stimuleren en het sociale netwerk van deze mensen in te zetten.

Kunstkade heeft voor jongeren vanaf veertien jaar vier Labs in het leven geroepen: Het Urban Lab, het Visual Lab, het Stage Lab en het Music Lab. Hier kunnen jongeren vrijblijvend een keer in de week binnenlopen. Een formule die na invoering in 2021 geschikt bleek voor vele jongeren.

Er was ook een Lab voor 10-13 jarigen, maar deze hebben we omgezet in een extra Lab voor 14+. Het Lab voor de jongere doelgroep was in Leeuwarden Oost. Hier wordt al veel aanbod georganiseerd door andere partijen. Daardoor was het commitment laag en de opkomst te wisselvallig. Er kon weinig worden opgebouwd met deze jongere doelgroep en de verantwoordelijkheid voor hen was te versplinterd. Doordat er voor deze doelgroep al zoveel aanbod is in Leeuwarden Oost, dit zo'n andere doelgroep was en de formule van het Lab niet bij hen werkte, hebben we besloten om dit jeugdlab te stoppen en in een ander Lab te investeren (in onder andere het Music Lab). Bij de jongeren (14+) is er immers wel een grote behoefte en werkt de formule van de Labs wel goed.

Voor alle Labs wordt naar de beste manier gezocht om samen te werken met Amaryllis. We houden elkaar op de hoogte en de jongerenwerkers worden ingezet met name voor het verbinden van jongeren met enerzijds de Labs en anderzijds de nodige hulp.

In ieder Lab is altijd dezelfde coördinator aanwezig: deze ondersteunt de jongeren bij hun proces en faciliteert ze. De coördinator zorgt voor een goede sfeer, zorgt dat er wat te eten en te drinken is en dat er voldoende materialen aanwezig zijn. Daarnaast is er een supervisor. Deze werkt meestal niet zelf met de jongeren, maar stelt zijn of haar atelier ter beschikking en dient als vraagbaak en sparringpartner voor de coördinator. Het is aan de supervisor om wel of niet aanwezig te zijn in het Lab.

Belangrijk binnen de Labs is dat de jongeren zelf de regie hebben: ze mogen iedere week komen, een keertje overslaan is niet erg. Ze mogen van opening tot sluiting aanwezig zijn, maar een uurtje is ook goed. Zij bepalen waaraan ze werken en wat ze willen leren. Dit werkt goed. Zo werd er in het Urban Lab gewerkt aan een ramp (object om te skaten) onder begeleiding van een MBO student creatief vakmanschap. Zij maakten hun eigen magazine 'Sjaf'. De jongeren gaven dit magazine zelf vorm en zorgde voor de content. Ze hielden zich daarnaast bezig met graffiti en zeefdrukken op een shirt. Er wordt ook gerapt en er worden soundscapes gemaakt, op dit moment maken ze een eigen skatefilm geïnspireerd op de jaren 90 skatefilms. In het Music Lab komen jongeren die nog nooit een instrument hebben gespeeld tot aan jongeren die een band willen vormen. En komen er ook jongeren die willen rappen of zingen. Zo heeft ieder Lab zijn eigen manier om de jongeren te 'bedienen' en dit werkt echt goed.

Ruimte voor jongeren om zich te ontwikkelen

Zelf de regie hebben is precies wat de Labs tot zo'n succes maakt. Over het algemeen krijgen jongeren de hele week, thuis en op school, al te horen wat ze moeten en mogen, hoe laat ze waar moeten zijn en wat ze moeten leren. In de Labs bepalen ze dat zelf. Dat geeft eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Bovendien ontmoeten ze hun vrienden in de Labs én maken ze nieuwe vrienden. Op die manier spelen de Labs een mooie, ondersteunende rol bij de sociale en emotionele ontwikkeling van de jongeren.

Dit blijkt ook uit een onderzoek vanuit de RUG. Zij hebben voor ons in 2023 de effecten van de Labs op jongeren onderzocht.

Dit onderzoek toont dat jongeren overtuigd zijn van de werking en het belang van Jonge Helden. Ze zien het programma als een ingang voor de ontwikkeling en verdieping van technische vaardigheden, kennis van kunst en sociale vaardigheden, zoals samenwerking en flexibel denken.

Dit is voor dit project de invulling van het begrip empowerment. Ze zien Jonge Helden als een inclusieve plek, die de eerste voorwaarde vervult om een plek te bieden waar ze kunnen chillen, iets wat elders in de stad niet goed mogelijk is. De resultaten van het onderzoek ondersteunen de behoeften en het nut van de Labs. En geven de organisatie handvatten om hiermee voort te gaan. Voor een meer uitgebreide conclusie verwijzen wij naar het onderzoek ‘Jonge Helden aan het woord, over de toekomst van een bijzonder programma’.

Op dit moment bezoeken zo'n 70 jongeren per week de verschillende Labs. Er is een vaste kern, maar er komen ook nieuwe jongeren bij doordat ze meegenomen worden door de vaste kern, of ze weten zelf de weg naar de Labs te vinden. Laatstgenoemde is fijn, maar we zijn altijd op zoek naar meer jongeren. Daarom zijn we in 2023 begonnen met de voorbereidingen voor een Labevent op 2 februari 2024. Het event heet 'Work in Progress' en dat is precies wat het is. Het geeft een inkijkje in wat de jongeren in de labs doen en waar ze staan. Zij zijn zelf aan het woord of laten zien wat ze inmiddels kunnen of durven. Ons doel is echter dat zoveel mogelijk jongeren van ons bestaan weten en de stap nemen om eens langs te komen en we hopen dat dit event daartoe bijdraagt.

Afgelopen jaar hebben we ook de samenwerking met PJ Ynsicht (vmbo Leeuwarden) opgezocht. Zo'n 130 jongeren uit het tweede jaar van het VMBO kwamen onder schooltijd langs om kennis te maken met de Labs. Zo'n acht jongeren van dit vmbo bezoeken nu ook structureel de Labs. En de rest weet ons te vinden. Eind 2023 is er contact gelegd met de ISK (internationale schakelklas) om te proberen deze jongeren ook naar het lab te laten gaan in hun vrije tijd.

Een mooie start en het wordt nog mooier

Samenvattend kunnen we concluderen dat het Lab programma goed loopt en dat het voorziet in een behoefte van jongeren in de gemeente Leeuwarden. Tegelijkertijd zijn er nog punten te verbeteren en uit te werken, waardoor de Labs in de toekomst een stevigere inbedding in de jeugdgemeenschap zullen krijgen. Hier willen we ons in 2024 op richten met als doel de succesfactoren van dit project een structureel vervolg te geven.

Dit prachtige project wordt gefinancierd door Stg. Grovestins, Old Burger Weeshuis, Het Nieuwe Stadsweeshuis en Gemeente Leeuwarden.

Contactgegevens

Stichting Kunstkade Leeuwarden
Achter de Hoven 2
8933 AJ Leeuwarden
058 289 5365
E-mail: info@kunstkade.nl
Website: www.kunstkade.nl
Facebook, Instagram, Linked In: Kunstkade
© 2023

